

E-EGÉSZSÉGÜGY

A Kormány [T/7404.](#) számú, egyes egészségügyi és egészségbiztosítási tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslata kapcsán az Infojegyzet az e-egészségügy hazai helyzetéről és uniós gyakorlatáról nyújt információt.

- Az EU adatvédelmi irányelve (95/46/EK) szerint az egyéneknek jogukban áll hozzáférni az egészséggel összefüggő személyes adataikhoz, például az egészségügyi dokumentációjukban szereplő olyan adatokhoz, mint a diagnózis, a vizsgálati eredmények, a kezelőorvos általi értékelések, ellátások vagy beavatkozások.
- Az e-egészségügy főbb elemei az információ- és adatcsere lehetősége a betegek és az egészségügyi szolgáltatók, a szakemberek és információs hálózatok között; illetve az elektronikus egészségügyi nyilvántartás.
- A betegek egészségügyi adatainak digitalizálásában az első helyen Hollandia áll 83,2 százalékos digitalizáltsággal, őt Dánia és az Egyesült Királyság követi.
- Az e-egészségügy kórházakban való bevezetésében élenjáró országok Dánia, Észtország, Svédország és Finnország.
- Az európai kórházaknak kilenc százaléka teszi lehetővé a betegek számára, hogy online hozzáférhessenek saját egészségügyi dokumentációjukhoz.
- Az Európai Bizottság szervezésében évente megrendezett „E-egészségügy Hete” című konferencia célja az e-egészségügyi fejlesztések, szabályozások tagállami szinten való bemutatása.

Az e-egészségügy (e-Health) az egészségpolitika számára kiemelt fontosságú stratégiai terület. A magyar egészségügy reformjának egyik kiemelt eszköze az e-egészségügy fejlesztése, amely folyamat pozitív változásokat eredményezhet a magyar gazdaságban (pl. KKV-k fejlesztése), a munkaerőpiacon (pl. több hasznosuló munkaóra), az általános életminőségben, valamint kedvezően hat a fenntartható fejlődésre (pl. az utazások számának csökkenése).

Az e-egészségügy/ e-Health fogalma

A 2000-es években az Európai Bizottság szóhasználatában keletkezett kifejezés eredetileg elektronikusan elérhető egészségügyi szolgáltatást jelentett, amelyet az e-government (elektronikus államigazgatás) részeként értelmeztek, később az orvosi- illetve az egészségügyi informatika kifejezések szinonimájává vált.

Az uniós szakpolitika meghatározása szerint: a megelőzés, a diagnosztizálás, a kezelés, a nyomon követés és az irányítás javítását segítő információs és kommunikációs technológiákat hasznosító eszközök és szolgáltatások összessége, ami fokozza az egészségügyi ágazat hatékonyságát, megkönnyíti az ellátás igénybevételét és javítja annak minőségét.

E-HEALTH AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés ([EUMSZ](#)) 168. cikkének (1) bekezdése szerint valamennyi uniós politika és tevékenység meghatározása és végrehajtása során biztosítani kell az emberi egészség magas szintű védelmét. Az uniós szakpolitika megfogalmazásában az elektronikus egészségügy kiemelt területei:

- az elektronikusan nyilvántartott egészségügyi adatokhoz való hozzáférés megkönnyítése a betegek és az orvosok számára;
- a vizsgálati eredmények eljuttatásának gyorsítása, a határokon átvitelő gyógykezelések összehangolása, a szolgáltatók együttműködésének segítése;
- a vizsgálati eredmények eljuttatásának gyorsítása, a határokon átvitelő gyógykezelések összehangolása, a szolgáltatók együttműködésének segítése;
- egészségügyi információs hálózatok kiépítése, amelynek célja az egészségügyi veszélyek elhárítása, a válaszlépések összehangolása;
- a távkonzultációt, az elektronikus receptfelírást, az elektronikus betegbeutalást és az elektronikus költségtérítést biztosító rendszerek továbbfejlesztése.

Az e-egészségüggyel kapcsolatos fontosabb uniós intézkedések:

- az első e-egészségügyi cselekvési terv ([COM \(2004\) 356 final](#)) elfogadása;
- a [COM\(2007\)630](#) számú ún. Fehér Könyv megjelenése „Együtt az egészségért: Stratégiai megközelítés az EU számára 2008-2013” címmel;
- a Bizottság [2008/594/EK](#) számú ajánlása az elektronikus egészségügyi nyilvántartó rendszerek határokon átnyúló átjárhatóságáról;
- a [2011/24/EU](#) irányelve a határon átnyúló egészségügyi ellátásra vonatkozó betegjogok érvényesítéséről;
- az e-egészségügy átjárhatóságára vonatkozó útmutatások kidolgozásával megbízott [e-Egészségügyi Hálózat](#) (eHealth Network) kialakítása (2012);
- 2013-ban az e-Egészségügyi Hálózat [nem kötelező erejű iránymutatásokat](#) fogadott el, amiben javaslatot tesz arra, hogy a tagállamoknak a betegek mely adatait ajánlatos egymással megosztaniuk a biztonságos, folyamatos és minőségi ellátás érdekében;
- a harmadik „Egészségügyi Cselekvési Terv 2014-2020” ([282/2014/EU](#) rendelet) főbb területei: az egészségfejlesztés és betegségmegelőzés, a minőségi egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés biztosítása valamint az innovatív, hatékony és fenntartható egészségügyi rendszerek kialakítása, az e-egészségügy fejlesztése.
- A 2014-ben megjelent „Összefoglaló az európai EHR rendszerek megvalósításáról és jogi környezetéről” ([Overview of the national laws on electronic health records in the EU](#)) című tanulmány áttekintést ad az elektronikus egészségügyi nyilvántartás (EHR) tagállami megvalósulási szintjéről, és ajánlásokat tesz az e-egészségügyi szolgáltatások nemzeti szabályainak valamint az európai keretrendszer kialakítására. [Magyar fordítása](#) az Egészségügyi Stratégiai Kutatóintézet (ESKI) archív oldalán található.

Az egészségügyi adatok védelme az EU-ban

A személyes adatok védelmének joga az EU [alapjogi chartájának](#) 8. cikke által elismert alapvető jog. „Az ilyen adatokat csak tisztességesen és jóhiszeműen, meghatározott célokra, az érintett személy hozzájárulása alapján vagy valamilyen más, a törvényben rögzített jogos okból lehet kezelni. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy a róla gyűjtött adatokat megismerje, és joga van azokat kijavíttatni.”

A személyes adatok feldolgozására és az adatok szabad mozgására vonatkozóan a [95/46/EK](#) számú adatvédelmi irányelv nyújt szabályokat, az [1999/93/EK](#) számú irányelv az elektronikus aláírásra vonatkozó közösségi keretfeltételeket határozza meg, a [2009/136/EK](#) irányelv pedig a személyes adatok feldolgozását és az elektronikus kommunikáció magánszférájának védelmét érinti.

A határokon átnyúló egészségügyi ellátásról szóló [2011/24/EU](#) irányelv úgy határozza meg az egészségügyi nyilvántartást, mint az összes dokumentumot, amely bármilyen adatot, értékelést és információt tartalmaz a beteg ellátásáról és amelyek szoros kapcsolatban állnak az adott személy egészségi állapotával.

Az Egészségügyi ellátás során tanúsítandó bizalmas adatkezelésre és a magánélet tiszteletben tartására kidolgozott [európai szabvány](#) célja, hogy útmutatást nyújtson a legjobb etikai gyakorlattal kapcsolatban.

A tagállamok e-egészségügyi statisztikája

Európai Bizottság 2014. márciusi [sajtóközleménye](#) szerint az e-egészségügyi rendszereket a legtöbb országban a hagyományos adatfelvétel és jelentéstétel céljára használják.

Az e-egészségügy alkalmazása során a leggyakrabban jelzett problémák: a szűkös erőforrások, a nem megfelelő számítástechnikai ismeretek, valamint a titoktartásra és a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályozási keret hiánya.

A tagállami kórházak 48 százaléka a házi orvosokkal, 70 százaléka pedig a külső egészségügyi szolgáltatókkal *cserél elektronikus úton információt*. E téren élenjár Dánia, Észtország, Luxemburg, Hollandia és Svédország.

Az *elektronikus orvosi rendelvények* terén Észtország (100%), Horvátország (99%) és Svédország (97%) áll az élen, az *e-mail használata* Dániában (100%), Észtországban (70%) és Olaszországban (62%) a legelterjedtebb.

A házi orvosok kevesebb, mint tíz százaléka tart online konzultációt a betegekkel, és kevesebb, mint 16 százaléka más szakorvosokkal.

E-egészségügy helyzete a tagállamokban:

- EHR (electronic health record) rendszerek Európában: [Dánia](#), [Svédország](#), [Egyesült Királyság](#), [Franciaország](#), [Ausztria](#), [Észtország](#). (Gyemsi archív, 2012).
- Alexin Zoltán: EVITA a [svájci](#) személyes egészségügyi adattár (2014. február 28.).
- Elektronikus betegakták - [osztrák és német](#) helyzetkép (ESKI archív, 2014. január 22.).
- Az [Észt](#) Számvevőszék jelentése az e-egészségügyi programok észtországi előrehaladásáról (ESKI archív, 2014. 03.21.).

E-EGÉSZSÉGÜGY MAGYARORSZÁGON

Az „[Egészséges Magyarország 2014-2020](#)” című ágazati stratégia szerint az egészségügyi ellátórendszer informatikai fejlesztése az 1990-es évek óta folyamatos, azonban az informatikai infrastruktúra (eszközpark, hálózat) fejlesztése elengedhetetlen, elmaradás tapasztalható a beteg-intézmény közötti kapcsolatok informatizálásában, és az e-Health alkalmazásában.

Az e-egészségügyi fejlesztések főbb célja:

- az ágazat informatizáltsági szintjének növelése;
- az egészségügyi ellátórendszer hatékonyságának növelése, a működési kiadások csökkentése, a betegút szervezés támogatása;
- az IT fejlesztések révén a megelőzés, az ellátás és a gyógyítás hatékonyságának javítása, illeszkedés a nemzetközi elektronikus egészségügyi rendszerekhez.

A [Nemzeti Egészségügyi Informatikai \(e-Health\) Rendszer](#) legfontosabb része az [Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási](#)

[Tér](#) (továbbiakban EESZT), amely az ellátórendszer mindhárom szintjét, valamint a háttérintézményeket köti össze, így az egészségügy összes szereplőjének (lakosság, egészségügyi dolgozók, egészségügyi intézmények) adatait (leletek, röntgenfelvételek, gyógyszerek, zárójelentések, stb.) tartalmazza. Fontos, hogy a beteg megtilthatja az egészségével és ellátásaival kapcsolatos adatainak központi tárolását és a digitális önrendelkezés során meghatározhatja, hogy ki, mikor, milyen esetekben láthatja orvosi dokumentációit.

Megfelelő jogosultság esetén az EESZT-ben való kommunikáció során csak validált, azaz formai és tartalmi ellenőrzésen is átesett adatok lesznek továbbíthatóak.

Az e-egészségügy egyik legnagyobb kihívása az **adattvédelem**. Az egészségügyi és a hozzánk tartozó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló [1997. évi XLVII. törvény](#) felsorolja azokat a célokat, amelyek érdekében az adatokat fel lehet dolgozni, valamint megnevezi azokat az adatkezelőket is, akik a feldolgozást elvégezhetik. A szabályozás szerint az adatok orvosi kutatás céljából vagy statisztikai feldolgozás érdekében is feldolgozhatók. Más célból a feldolgozás nem megengedett, illetve az érintett írásbeli hozzájárulásával lehetséges.

A szakemberek egységes véleménye, hogy társadalmi konszenzus kialakítása lenne szükséges annak eldöntésében, hogy mi a fontosabb: megakadályozni a szenzitív adatok illetéktelen kezekbe kerülését vagy az adatok védelmére hivatkozva a gyógyulás esélyének hátráltatása.

A témában az Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központ ([OBDK](#)) 2015-ben jelentette meg kiadványát „[Módszertani útmutató az egészségügyi dokumentáció archiválásáról és az egészségügyi dokumentumok digitális formában történő megőrzésének szabályairól](#)” címmel.

Az Egészségügyi Tudományos Tanács ([ETT](#)) [állásfoglalása](#) „Az egészségügyi adatbázisok kutatási célú használatáról és az orvos-

biológiai kutatásokat segítő személyes adatok védelméről” címmel 2014 végén jelent meg.

Az egészségügyi adatok védelemével kapcsolatos hazai jogszabályok:

- az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló [2011. évi CXII. törvény](#);
- az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló [1997. évi XLVII. törvény](#);
- az egészségügyről szóló [1997. évi CLIV. törvény](#);
- [60/2003. \(X. 20.\) ESzCsM rendelet](#) az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről;
- [62/1997. \(XII. 21.\) NM rendelet](#) az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről.

Egészségügyi adatbázisaink:

Az egészségügyi törvény szerint az egészségügyi szolgáltatóknak 2014. januártól kell bejelenteniük az implantátumokkal kapcsolatos beavatkozásokat. A [Központi Implantátumregisztert](#) az Egészségügyi Nyilvántartási és

Képzési Központ ([ENKK](#)) ellenőrzi, a felületet az OEP működteti.

A világszinten is egyedülálló [Veleszületett Rendellenességek Országos Nyilvántartása](#) adatbázis célja a veleszületett rendellenességek előfordulási gyakoriságának felmérése, a prénatalis szűrések hatékonyságának növelése, a megelőzés, alapadatok szolgáltatása elemzésekhez és a tudományos kutatás számára.

A Világbank "felzárkózási programja" keretében létrehozott [Nemzeti Rákregiszter](#) működtetését 1999-től törvény írja elő, működtetése az Országos Onkológiai Intézet feladata.

A korábban önkéntes hozzájárulással létrehozott és 2014-ben újraalakult [Nemzeti Szívinfarktus Regiszter](#) az adatvédelmi szabályok betartásával a Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézet szerverén történik.

Az Országos egészségmonitorozási és kapacitástérkép adatbázis ([PULZUS](#)) célja, hogy folyamatosan elemezhetővé tegye a lakosság egészségi állapotát, az ellátórendszer működését, erőforrás-fölhasználását és az ellátás minőségét jellemző információkat.

Források:

- Az Európai Bizottság [e-health oldala](#)
- Az EU e-egészségügyi cselekvési terve és az azt kísérő szolgálati munkadokumentum, valamint a távorvoslásról szóló szolgálati [munkadokumentum](#)
- [Benchmarking deployment of e-Health services in Hospitals \(2012–2013\)](#)/Az e-egészségügyi szolgáltatások elterjedtségét vizsgáló összehasonlító teljesítményértékelés (2012–2013).
- [Benchmarking Deployment of eHealth among General Practitioners \(2013\)](#)/Az e-egészségügynek a háziorvosok körében való elterjedtségét vizsgáló összehasonlító teljesítményértékelés (2013).
- E-Health week [2015 presentations](#)
- Ködmön József: [Egészségügyi informatika](#) (2011)
- Alexin Zoltán: Az egészségügyi adatokhoz kutatási célból történő hozzáférés szabályozása a Helsinki Nyilatkozatban [I.](#) – [II.](#) rész – In.: Informatika és Menedzsment az Egészségügyben, 2015. október
- A Magyar Orvosi Kamara ([MOK](#)) [Etikai Kódexe](#)
- Az Európa Tanács [R\(97\) No 5.](#) számú ajánlása az egészségügyi adatok védelméről

Készítette: Csákó Beáta
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA
KÖZGYŰJTEMÉNYI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI IGAZGATÓSÁG

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült.
A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be.
Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.